

Dóbe Sándor (1970–1973)

Hogy került a Kollégiumba?

Előtte a Bolyai Kollégiumban laktam. Ez TTK-s kollégium volt, jól éreztem magam az ottani közösségben. Így hát hiába mondta többször is Huhn Péter, az Eötvös Kollégium akkori igazgatója, hogy menjek át, nem álltam kötélnek. Aztán amikor nála vizsgáztam, újra megkérdezte, és akkor már örömmel fogadtam el az invitálást. Már másodéves koromtól kezdve diákköri munkát végeztem a JATE Általános- és Fizikai-Kémiai Tanszékén. Enélkül nem is igen merülhetett fel akkoriban, hogy valaki tag legyen az Eötvösben. Persze nekem is meg kellett jelennem a kollégisták színe előtt. Megkérdezték, hogy hogyan képzelem el az Eötvös kollégiumi létet, mi a véleményem bizonyos jogi problémákról, stb. Tehát alapos „fejkopogtatást” végeztek, igyekeztek körbejárni, hogyan fogok beilleszkedni. Később én javasoltam Pelczer Istvánnak és Marsi Pistának is, hogy jelentkezzenek, mert szerintem idevalók.

Mit adott hozzá a Kollégium a tagok tanulmányaihoz?

Először is összegyűjtötte a jókat. Így az ember egy motiváló szakmai közegbe került. Emlékszem a vegyésztársak közül Krajcsi Péterre, Labádi Imrére, Molnár Péterre, Sárkány Jánosra és Simoncsics Andrásra. Egy életre szólóan meghatározó volt számomra, hogy a tudás szent volt az Eötvösben, ez volt a központban, ez volt az érték. Ezen túl széles érdeklődési kör jellemezte a tagokat, ezt el is várták. Erre vonatkoztak a felvételi „digerálós” kérdései is. Voltak előadások, amelyeket kifejezetten nekünk szerveztek. Nagy érdeklődéssel hallgattuk egymás szakmai beszámolóit is. Tehát az a sokféle, sokértékű ember együttléte volt a legtöbb, amit a Kollégium adott. Az állandó dumálások, viták. Pozitív példát adtunk egymásnak, nyitottak voltunk a másokra. Ha valakinek nem volt nyelvvizsgálója, akkor kötelezően járni kellett a kollégiumi ingyenes foglalkozásokra, amelyeket már Novák Mihály igazgató szervezett meg. Huhn Péter bácsi nem fogta nagyon szorosan a gyeplőnket. Novák Mihály már feszesebb tempót diktált. Ha valakinek tartósan rossz volt a tanulmányi eredménye, akkor magától távozott.

1972-ben nagy változás következett be a Kollégium életében.

Igen, akkor a mai Irinyi épület körültre néző szárnyában volt az Eötvös. 1972-ben felújították a Kollégiumot, a falakat is és kaptunk új bútorokat, két és négyágúasztalokká váltak a szobák, kaptunk heverőket a régi emeletes vaságyak helyett, új helyiségek létesültek. De ami a legnagyobb változásnak számított: megnyílt a lányok számára is a Kollégium, ők kapták meg a teljesen új második szintet. A létszám hirtelen felemelkedett harminchatra. Összejártak a lányok és a fiúk, tényleg komoly társalgásokra és szakmai eszmecserékre (is). Ehhez nem kellett kimenni még az épületből sem – Gott sei Dank! Érdekes, hogy mindeközben fűrték a Kollégiumot, sokaknak nem tetszett az elitképzés. Novák Mihály, Németh

József és Leindler László (korábbi tagok) azonban rengeteget segítettek. Továbbá Márta Ferenc, az akkori rektor, is mellettünk állt.

A régi tagok egyébként is jelen voltak a Kollégium mindennapjaiban?

A régiek segítették a Kollégiumot, ahol csak tudták. Emlékszem például Móczár László „bogarász” professzor fantasztikus előadására, amit Garab Győző szervezett meg. Egyébként a különböző tanszékeken találkozhatott az ember a régi tagokkal, akik oktatóként „benn maradtak”, ami nagy megtiszteltetésnek számított. Különösen jellemző volt ez a Fizikai-Kémiai Tanszékre, ahol Márta Ferenc volt a vezető, itt oktatott például Fényi Szaniszló, Novák Miska és Seres Laci is. Ide kerültem én is ösztöndíjas gyakornokként 1973-ban. Később Márta Ferencsel feljöttem Budapestre, amikor ő lett az Akadémia főtitkára, majd itt a Kémiai Kutatóközpontban főigazgató. A Budapestre költözést csak azzal a feltétellel vállalta el, ha néhány munkatársát magával hozhatta.

Hogyan működött a közösség?

Kollégista éveim alatt folyt a JATE Klub építése, jórészt társadalmi munkában, aminek én voltam a felelőse. Az egyetem központi épülete alatti pincét kaptuk meg a klub céljára, ami betonfalakkal elválasztott légópince volt korábban, ezt kellett lebontani, átalakítani. Közül egy éven keresztül mindennap folyt a társadalmi munka, amelybe beosztottuk az oktatói és hallgatói KISZ szervezetek tagjait egyaránt. A munkában az Eötvös-kollégisták is nagy szerepet vállaltak. Így például Bratinka Józsi, aki mesterien tudott rajzolni, készítette a legjobb, legszórakoztatóbb „mozgósító-munkabeosztó” plakátokat, amiket kiraktunk a menzákon és a különböző kollégiumokban. Azután sok-sok közös buli is volt a Kollégiumban. Az Egyetemi KISZ Bizottság is többször szervezett a Kollégiumban bulit. Emlékszem egy finn küldöttségre, akikkel körbeültünk egy óriási kondér babgulyást, majd hajnalig együtt táncoltunk. Vagy testületileg felvonultunk olyan emblematisz műintézményekbe, mint a Sárkány és a Kapca. Akkortájt volt egy jószándékú kezdeményezés, azzal a céllal, hogy segítsük a tanyasi iskolákat szellemiekben és oktatási segédanyagokkal is. Bölcsészekből, jogászokból, TTK-s hallgatókból álló „komplex brigádok” jártak ki tőlünk a szeged környéki tanyasi iskolákba. A Kollégiumba bejártak a barátok, barátnők, úgyszólván gyakran voltunk moziba küldve... Majd mindenkinek volt beceneve, például „Szamojéd Józsi”, „Frank Tanár Úr”, „Béni”, „Böszi”, „Bajusz”, stb. Teri néni volt a takarítónőnk, mindenki anyukája. Alaposan letolta az embert, ha szanaszét volt a ruhája, szorult helyzetünkben kölcsönadott a kis takarítónői fizetéséből, igazi rendet tartott a Kollégiumban. Voltak közösségi helyiségek, egyesek annak is voltak kinevezve, mások úgy alakultak. Volt például a „Kiskupi” és a „Nagykupi.” A Nagykupi egy lomtár volt, ott tartottuk a bőröndöket, baromi hideg volt, ott nem volt fűtés. Egyébként pedig természetesen a könyvtár volt a központ. Ott folyt a tanulás és remek könyvek voltak, megvolt például a Malonyai-sorozat (*A magyar nép művészete*). Szabadpolcos volt a rendszer, sajnos el is tűnt egy-két könyv, gondolom

a bejárók miatt. Huhn Péter bácsi pedig nagy kirándulásokat szervezett fel a Maroshoz. A főfogás a nyárson sült bélszín volt, amihez a húst Péter bácsi saját professzori fizetéséből vette meg.

Hogyan alakult egyéni életpályája?

1979-ig Szegeden, az MTA Reakciókinetikai Tanszéki Kutatócsoportjában dolgoztam, amelynek szintén Márta professzor volt a vezetője. Vele együtt kerültem fel Budapestre és nagyjából harminc éve itt vagyok a MTA Kémiai Kutatóközpontjában. Voltam tudományos csoportvezető, aztán osztályvezető, most ismét csoportvezető vagyok. Közben különböző egyéb tudományos címeket és elismeréseket kaptam, amelyek közül a legjelentősebb az Akadémiai Díj volt 2000-ben. A Kutatóintézet, ahol most beszélgetünk, négy részintézetből áll, mi az Anyag- és Környezeti Kémiai Intézethez tartozunk, annak Légekörkémiai Csoportját alkotjuk. Reakciókinetikai és fotokémiai alap kutatásokat végzünk, olyan folyamatokat vizsgálunk azonban, amelyeknek komoly gyakorlati jelentősége is van. Eredményeinket felhasználják például a légkör számítógépes modelljeiben, amelyekkel vizsgálható a Földet védő ózonréteg további sorsa, vagy éppen bemenő adatokként szolgálnak az autómotorok tervezésénél. Jellemzően lézeres kutatások folynak nálunk. Ezzel a technikával lehet ugyanis tanulmányozni a molekuláris szintű változásokkal közvetlen kapcsolatban lévő úgynevezett elemi folyamatokat, amelyek a kémiai reakciók építőkövei és kutatásaink fő területét jelentik. Csoportunkban sok a tehetséges fiatal kutató, aminek szívből örülök. Ha vannak érdeklődő szegedi Eötvös-kollégisták, szívesen várom őket tudományos diákköri munkára és később akár doktoranduszként is.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Budapesten
Szerkesztette: Nagyillés János*